

Bestuursdienst
Afdeling Economische Zaken
Steller D.W. Koppert
Onderwerp Groene Euroborg

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 83 28

Bijlage(n) 1

Ons kenmerk RO12.2973091

Datum 16 MRT 2012

Uw brief van -

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Graag informeren we u over de start van het uitvoeringsprogramma "Groene Euroborg", zoals die in de skybox van de Energy Valley Topclub is gepresenteerd ten overstaan van diverse Captains uit de energie industrie op zondag 19 februari 2012, vooraf aan de wedstrijd FC Groningen - PSV.

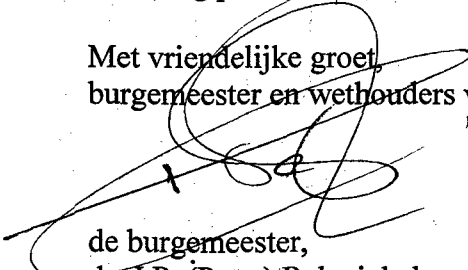
Wethouder De Vries gaat de komende tijd in samenwerking met dhr. Nijland (algemeen directeur FC Groningen) en mw. Skorupska (Chief Technical Officer Essent/RWE) het proces aansturen om te komen tot een Groene Euroborg. Er zijn door Essent, FC Groningen en de gemeente diverse maatregelen geïdentificeerd op het gebied van energiebesparing en duurzame energieproductie in en rond Euroborg.

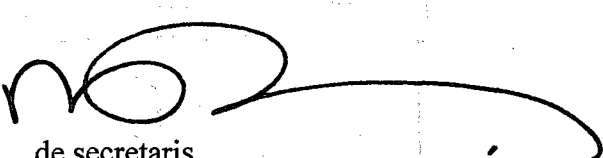
De ambities van FC Groningen, Essent en de partners in de Energy Valley Topclub zijn hoog. FC Groningen heeft bijvoorbeeld door "good-housekeeping" zowel op gas als elektra afgelopen jaar flinke besparingen behaald. Daarnaast wordt er nu volledig groene energie ingekocht.

Hierbij wil men het niet laten. Daarom zijn er op het gebied van energiebesparing en duurzame energieproductie verdere maatregelen geïdentificeerd, waarvan de mogelijkheid tot uitvoering nu wordt bekeken. Als gemeente vinden we het belangrijk een vinger aan de pols te houden bij deze ontwikkeling vanwege ons aandeelhouderschap in NV Euroborg en onze eigen energieambities, uitgesproken in het programma "Groningen geeft Energie". Op dit moment is het van belang om samen met betrokken partijen uit te zoeken op welke wijze Euroborg vergoend kan worden. Eventuele financiële consequenties van het uitvoeren van maatregelen zullen vervolgens via onze normale procedures worden besproken en besloten.

Het uitvoeringsprogramma is als bijlage toegevoegd aan deze brief. Een groen icoon als Euroborg past in onze ambitie om in 2035 energieneutraal te worden.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

UITVOERINGSPROGRAMMA GROENE EUROBORG

Aanleiding

FC Groningen heeft, samen met hoofdsponsor Essent, de ambitie om de Euroborg om te vormen tot een energieleverend stadion (de Energieborg). Plannen hiertoe dienen nader te worden uitgewerkt.

Ambitie Groen FC Groningen

De ambitie is om de organisatie en het stadion van FC Groningen duurzaam in te richten om de (inter)nationale profilering van FC Groningen als groene club en de zichtbaarheid van energietransitie te versterken.

Waarom?

Door het creëren van een icoon, namelijk de groene-energie-leverende Euroborg (Energieborg), wordt energietransitie zichtbaar voor het grote publiek en wordt de marketingwaarde van FC Groningen als groene club vergroot.

Hoe?

Essent, FC Groningen en Gemeente Groningen (Eigenaar NV Euroborg) maken gezamenlijk een uitvoeringsprogramma om deze verduurzaming mogelijk te maken. De 3 genoemde partijen voelen zich verantwoordelijk voor het (aan)sturen van het bijbehorende proces en willen samen met overige stakeholders (o.a. gebruikers Euroborg, de EVTC en het Europapark) de opgave proberen te realiseren.

Uitvoeringsprogramma

In het uitvoeringsprogramma moet duidelijk worden: wat wordt door wie wanneer gedaan, op welke voorwaarden en wat daarbij benodigd is (financieel, technisch, partners).

Het uitvoeringsprogramma is samengesteld op basis van het Draaijer+Partners-onderzoek en de informatie van Parkstad Energiediensten. Het programma is dynamisch.

Governance

Voor een succesvolle uitwerking van het programma zal moeten worden samengewerkt met verschillende belanghebbende en partijen. Daarnaast heeft het uitvoeringsprogramma een sterke marketingwaarde voor alle betrokkenen. Het voorstel is derhalve om een stuurgroep en een projectgroep te vormen voor een centrale aansturing.

De stuurgroep zal bestaan uit: Frank de Vries, Dig Itha, Hans Nijland en komt 2 keer per jaar bijeen. De stuurgroep bewaakt de voortgang van het uitvoeringsprogramma en stuurt op de projecten op basis van de door de projectgroep aangeleverde informatie.

De projectgroep zal bestaan uit: Dirk Koppert (PL Gemeente Groningen), André Snakenborg (Facilitair Manager FC Groningen), Peter-Paul Schouwenberg (PL Essent). Deze projectgroep kan worden uitgebreid met projectleiders van overige stakeholders en komt in eerste instantie 1x per 3 weken bijeen.

Voorgesteld wordt om per afgebakend project een trekker aan te wijzen uit de projectgroep.

Concept Voorgesteld uitvoeringsprogramma 2011- Juli 2014

Thema 1: Inventarisatie en uitvoeren besparende maatregelen

- 1) Visualisatie energiebeheer:
  - i. plaatsen energiemeters, monitoring en communicatie
  - ii.
- 2) Aanpak ruimteverlichting TL-spots
  - i. Inventarisatie gebruikers en technische mogelijkheden
  - ii. Diverse uitvoeringsvarianten afbakenen en offertes beoordelen
  - iii. Uitvoeren
- 3) Uitvoeren thermografie onderzoek (warmtelekken zichtbaar maken)
  - i. Inventarisatie gebruikers en technische mogelijkheden
  - ii. Diverse uitvoeringsvarianten afbakenen en offertes beoordelen
  - iii. Uitvoeren
- 4) Installatiescan/Pro-actief gebouwenbeheer (zie D+P rapport)
  - i. Monitoren bestaande installaties
  - ii. Optimaliseren bestaande installaties
  - iii. Kassen veldgroei

Thema 2: Inventarisatie en uitvoeren (energie)producerende maatregelen

- 5) PV-panelen
  - i. Voorstudie uitvoeringsvarianten
  - ii. Ontvangen richtprijzen / offertes
  - iii. Bepalen jaarlijks opgewekt vermogen, terugleverhoeveelheid en terugverdientijd
  - iv. Opstellen BusinessPlan
  - v. Aanbesteding/Plaatsing
- 6) Gebouwgebonden windturbines
  - i. Voorstudie uitvoeringsvarianten
  - ii. Ontvangen richtprijzen / offertes
  - iii. Bepalen jaarlijks opgewekt vermogen, terugleverhoeveelheid en terugverdientijd
  - iv. Opstellen BusinessPlan
  - v. Aanbesteding/Plaatsing
- 7) Toepassen restwarmte, KWO-technieken
  - i. Voorstudie uitvoeringsvarianten
  - ii. Ontvangen richtprijzen / offertes
  - iii. Bepalen jaarlijks opgewekt vermogen, terugleverhoeveelheid en terugverdientijd
  - iv. Opstellen BusinessPlan
  - v. Aanbesteding/Plaatsing

8) Toepassen Groene Stadiontechnologie

Thema 3: Overige Good-Housekeeping Euroborg

9) Mobiliteit – plan van aanpak (electrisch groen gas etc)

10) Inkoop groene stroom/groen gas

11) Horeca

12) Afval

13) Water

14) Merchandise

15) In kaart brengen CO2-uitstoot

Thema 4: Overige kansen en mogelijkheden (o.a. Europapark)

16) Aanplant bomen Boumaboulevard, groene en blauwe opgave

17) Warmtenet Europapark

18) Groen oefencomplex

19) Vergroening vervoer